

การจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร
ปี ๒๕๕๕ จังหวัดสระบุรี
เรื่อง การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร

สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๕๕

เอกสารการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

---

๑. ชื่อเรื่อง การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
๒. ชื่อผู้ร่วมดำเนินงานจัดการความรู้
  - ๒.๑ ผู้บริหาร
: นายทวี มาสขาว ตำแหน่ง เกษตรจังหวัดสระบุรี
  - ๒.๒ ผู้ดำเนินการ
: นายวิบูลย์ เจียมพันธ์ ตำแหน่ง หัวหน้ายุทธศาสตร์และสารสนเทศ
: นายเรวัชณ์ มัชฌิมะ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
: นางลัดดา ทองจ้อย ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
: เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ๑๓ อำเภอ
  - ๒.๓ ผู้จัดบันทึก
: นางสาวจำเริญ หมั่นวัน ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
  - ๒.๔ เจ้าขององค์ความรู้
: เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในการป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว
หรือ ประชาชนชาวบ้านทั้ง ๑๓ อำเภอ จำนวน ๒๑ คน ในจังหวัดสระบุรี
๓. วันเดือนปีที่ดำเนินการจัดการความรู้
: ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
๔. สถานที่ดำเนินการจัดการความรู้
: ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีและสำนักงานเกษตรจังหวัด
สระบุรี

๕.ความเป็นมาและความสำคัญ

ปุ๋ยเป็นธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืช แต่เดิมนั้นการทำ การเกษตรไม่ต้องใส่ปุ๋ย เนื่องจากสภาพทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์ ประชากรยังมีน้อยและมีการเพิ่ม ผลผลิต ทำโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูก แต่ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้น ใช้ที่ดินติดต่อกันมาเป็น เวลานานโดยไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้เกิดปัญหาดินเสื่อมโทรม เกษตรกรจึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่ม ธาตุอาหารให้พืช ซึ่งตามหลักวิชาการ การใช้ปุ๋ยเคมีต้องสอดคล้องกับสภาพของดิน ชนิดพืช เวลาที่พืช ต้องการ รวมทั้งวิธีการใส่ที่ถูกต้องด้วย แต่ปรากฏว่ายังมีเกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ประกอบกับปุ๋ยเคมีที่ขายในท้องตลาดเป็นปุ๋ยสำเร็จรูป จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงเกินความจำเป็น ขณะนี้ ราคาปุ๋ยเคมีมีแนวโน้มสูงขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของเกษตรกรและประเทศชาติ เกษตรกรผู้ ปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก ๒๕๕๓/๒๕๕๔ จะต้องซื้อปุ๋ยเคมีเป็นเงินประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท

ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีและสามารถลดต้นทุนการผลิต พืช ๓ ชนิด ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ลงประมาณร้อยละ ๒๐ ของต้นทุนปุ๋ย ทั้งหมด โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามศักยภาพของชุดดินและผลการวิเคราะห์ดินที่เป็นปัจจุบัน จึง ได้ จัดทำโครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรและเพื่อยกระดับองค์ความรู้ของ เกษตรกรในเรื่องการจัดการดินและปุ๋ย รวมทั้งทำให้การใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินเป็นไปอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการธาตุอาหารพืช
๒. เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร
๓. เพื่อส่งเสริมการผลิตพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖. เนื้อหา

จังหวัดสระบุรี ได้ดำเนินการจัดการความรู้มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ โดยใช้การจัดการความรู้ไปสนับสนุน ยุทธศาสตร์ ซึ่งมีตัวชี้วัด เป็นตัวประเมิน และงานที่ปฏิบัติอยู่แล้วมาจัดการองค์ความรู้ งบประมาณที่ใช้ จะอยู่รวมกับงานที่ปฏิบัติอยู่แล้ว ปัญหาจะเป็นการเก็บหลักฐาน ซึ่งจะต้องจัดเก็บให้ครบทุกขั้นตอน

แนวทางการดำเนินงานจัดการความรู้ ประจำปี ๒๕๕๕

ตามตัวชี้วัดที่ ๑๐ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) เกณฑ์การพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการภาครัฐขั้นพื้นฐาน หมวด ๔ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการ ความรู้ โดยมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ IT ๑ – IT ๗ สำหรับประเด็น IT ๗ กำหนดให้จังหวัด จัดทำแผนการจัดการความรู้ และนำแผนไปปฏิบัติ ซึ่งจังหวัดต้องแสดงแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) อย่างน้อย ๑ องค์ความรู้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน ตามแนวทางที่ ก.พ.ร. กำหนด และแสดงการ รายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้ที่สำเร็จ ครบถ้วนทุกกิจกรรม และสามารถดำเนินการ ได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ในทุกกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

- แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ (KM Team) และ CKO (Chief Knowledge Officer)
- ทบทวน/กำหนดองค์ความรู้ที่สามารถตอบรับประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้เป็น ปัจจุบันมากที่สุด ประเด็นยุทธศาสตร์ละอย่างน้อย ๓ องค์ความรู้

- คัดเลือกองค์ความรู้ที่จำเป็น ๓ องค์ความรู้ จากอย่างน้อย ๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน และไม่ควรรซ้ำกับองค์ความรู้ที่เคยเลือกมาจัดทำในปีที่ผ่านมา พร้อมระบุเหตุผลที่เลือกองค์ความรู้นั้น

- คัดเลือกตัวชี้วัด (KPI) ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปี ๒๕๕๕ ที่มีนัยสำคัญ อย่างน้อย ๑ KPI ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลสำเร็จของการจัดการความรู้

- มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบ จัดทำแผน และเสนอผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (CEO) และผู้บริหารสูงสุดด้านการจัดการความรู้ (CKO) ของจังหวัด ทบทวน ความถูกต้องและความเหมาะสมพร้อมลงนามให้ความเห็นชอบแผนการจัดการความรู้ (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕)

- หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการจัดการความรู้ และรายงานความก้าวหน้า

- การดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และ CKO ทราบเป็นระยะ

- สรุปผลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้

- นำเสนอผล แลกเปลี่ยนประสบการณ์

การปฏิบัติและองค์ความรู้/ ผลงานขององค์กร

โดยตัวชี้วัดของจังหวัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ต้องมีการจัดทำแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ นั้นด้วย ซึ่งในปี ๒๕๕๕ สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี ได้ประสานผู้เกี่ยวข้องจัดทำแผนการจัดการความรู้ ๑ เรื่อง ดังนี้ การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร

โดยในส่วนของสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีได้จัดการความรู้ การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกษตรกรและผู้สนใจ เรียบร้อยแล้วเช่นกัน ซึ่งมีเนื้อ และรายละเอียดดังนี้

จัดเวทีเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน ๓ ครั้ง เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ครั้งที่ ๑ ถ่ายทอดความรู้ในการเก็บตัวอย่างดิน วิธีการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง และนำเสนอประสบการณ์โดยเกษตรกรที่เคยปฏิบัติมาแล้วให้เกษตรกรรายอื่น นัดหมายให้เกษตรกรเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ในครั้งต่อไป

ครั้งที่ ๒ ถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ดิน โดยใช้ชุดตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย (KU Soil Test Kit) รวมทั้งการกำหนดคำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ “ปุ๋ยสั่งตัด” แก่เกษตรกรที่นำตัวอย่างดินมาวิเคราะห์

ครั้งที่ ๓ สรุปผลการใช้เทคโนโลยี “ปุ๋ยสั่งตัด” เป็นการนำเสนอข้อมูล ประสบการณ์ของเกษตรกรที่เคยปฏิบัติการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ “ปุ๋ยสั่งตัด” แลกเปลี่ยนกับเกษตรกรรายอื่นๆ รวมทั้งกำหนดแนวทางการลดต้นทุนการผลิตอย่างอื่น เช่น ลดอัตราเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

กลุ่มเป้าหมาย คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาคัดเลือกตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เนื่องจากมีศักยภาพและมีพื้นฐานความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินบ้างแล้ว มีเป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๓๐ คน

ผลลัพธ์ที่ได้

ผลจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และฝึกปฏิบัติ ทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในวิชาการใหม่ๆ และมีเกษตรกรหลายรายตกลงใจที่จะนำความรู้วิธีการนี้ไปปฏิบัติในพื้นที่นาของตนเอง ใน

ระหว่างการจัดทำโครงการได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรจากแบบบันทึกข้อมูลเกษตรกรเพื่อให้ต้นทุนการผลิต ดังนี้

ตารางสรุปค่าใช้จ่ายของเกษตรกร/ปราชญ์ชาวบ้าน ในการทำนา จำนวน ๒๑ คน

ข้อมูลต้นทุนการผลิตข้าว	ค่าเฉลี่ยปีเพาะปลูก ๒๕๕๓ ก่อนเข้าร่วม		ค่าเฉลี่ยปีเพาะปลูก ๒๕๕๔ หลังเข้าร่วม	
	ราย	บาท	ราย	บาท
๑. การเตรียมดิน (บาท/ไร่)	๑๔	๕๙๒.๘๖	๑๘	๕๘๑.๑๑
๒. พันธุ์พืช				
- อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ (กก/ไร่)	๑๖	๒๗.๘๑	๑๙	๒๔.๗๕
- ค่าเมล็ดพันธุ์ (บาท)	๑๖	๕๗๘.๔๔	๑๙	๕๖๗.๑๑
- พันธุ์ที่ใช้ (ราย)	กข ๓๑ (๒) กข ๔๗ (๑) สพ ๑ (๑๐)		กข ๓๑ (๔) กข ๔๗ (๑) สพ ๑ (๑๐)	
๓. การปลูก (บาท)	๗	๕๕.๗๑	๗	๕๕.๗๑
๔. การป้องกันกำจัดวัชพืช (บาท)				
- ค่าจ้างฉีดพ่นสารฯ	๑๖	๖๑.๘๗	๑๙	๖๑.๐๕
- ค่าสารป้องกันกำจัดวัชพืช				
๑) สารเคมี	๑๖	๑๑๒.๕๐	๑๙	๑๑๐
๒) สารชีวภาพหรือสารอื่นๆ				
๕. การป้องกันกำจัดโรคและแมลง (บาท)				
- ค่าจ้างฉีดพ่นสารฯ	๑๖	๖๕.๖๓	๑๙	๖๕.๒๖
- ค่าสารป้องกันกำจัด				
๑) สารเคมี	๑๖	๑๓๐.๖๓	๑๙	๙๘.๔๒
๒) สารชีวภาพหรือสารอื่นๆ	๑		๑	๓๖
๖. ค่าปุ๋ย (บาท)				
- ปุ๋ยเคมี	๑๖	๘๗๙.๔๔	๑๙	๕๘๑.๑๑
- ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพ				
- ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ย	๑๕	๖๑.๓๓	๑๘	๖๒.๒๒
๗. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว (บาท)	๑๖	๕๐๐	๑๙	๕๐๐
๘. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (บาท)	๑๕	๓๐๐	๑๗	๓๑๘.๒๔
รวม		๓,๓๓๘.๔๑		๓,๐๓๖.๒๓

การสรุปทเรียน (องค์ความรู้ที่ได้)

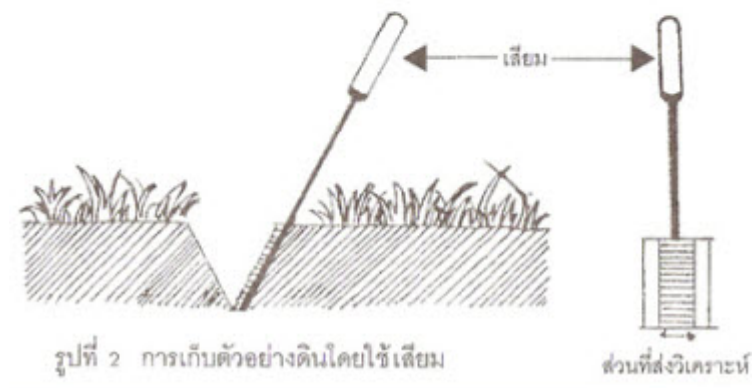
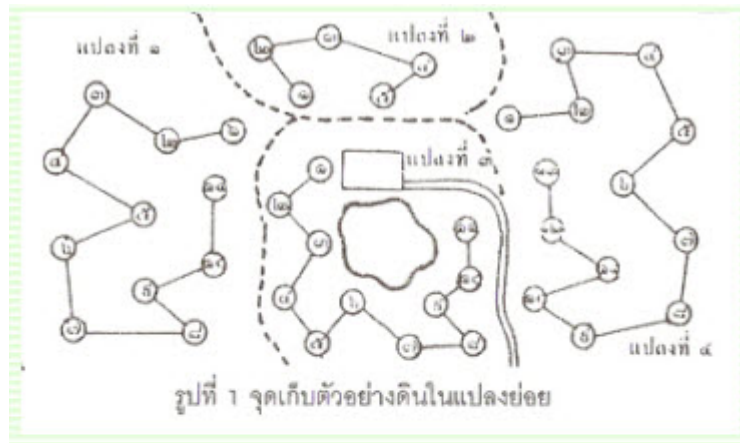
ความหมายของปุ๋ยสั่งตัด

นายเงิน ต้นเกตุ เกษตรกรอำเภอแก่งคอย ได้ให้ความหมายของปุ๋ยสั่งตัดว่า การใช้ปุ๋ยเคมีแบบ “สั่งตัด” คือ การใช้ปุ๋ยเคมีตามชุดดิน และ ค่าวิเคราะห์ดินปัจจุบันซึ่งพัฒนาโดยนำข้อมูลดิน พีช การจัดการดิน รวมทั้งผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์มาคำนวณในคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมการปลูกพืช ที่สลับซับซ้อน แต่ทำให้ง่ายสำหรับเกษตรกรนำไปใช้ คำแนะนำปุ๋ยแบบ “สั่งตัด” จะมีความแตกต่างกันในดินแต่ละชนิด เช่น คำแนะนำปุ๋ยข้าวในชุดดินอยุธยา และชุดดินมโนรมย์ไม่เท่ากันแม้ปริมาณ เอ็น พี เค ที่วิเคราะห์ได้ในดินเท่ากัน

นายร่ม วรรณประเสริฐ เกษตรกรอำเภอหนองแค กล่าวถึงเวทีการถอดองค์ความรู้หลังจากการอบรมการใช้ปุ๋ยสั่งตัดตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มีการนำความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน “ปุ๋ยสั่งตัด” ไปใช้ในพื้นที่ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๕๑ และมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงมีต้นทุนการผลิตต่ำ เกษตรกรเริ่มการใช้ปุ๋ยเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน การหมักฟาง และทำนาปีละ ๒ ครั้ง พื้นที่นาจึงมีระยะเวลาพักตัว ทำให้ดินดีขึ้นผลจากการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างต่อเนื่อง ธาตุโปแตสเซียม เริ่มมีมากในดินจากในปี ๒๕๕๓ อยู่ในระดับต่ำ ในปี ๒๕๕๕ มีค่าระดับปานกลาง ทำให้เกษตรกรใส่ธาตุโปแตสเซียมน้อยลง ลดต้นทุนให้เกษตรกรในระยะยาวได้

เทคนิคการเก็บตัวอย่างดิน

นางจุฑามาส เทียงธรรม เกษตรกรอำเภอหนองโดน กล่าวว่า ต้องเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ เครื่องมือสำหรับขุดหรือเจาะเก็บดิน เช่น พลั่ว จอบ และ เสียม ส่วนภาชนะที่ใส่ดิน เช่น ถังพลาสติกกล่อง กระดาษแข็ง กระบุง ผ้ายางหรือผ้าพลาสติกสำหรับใส่ตัวอย่างดินส่งไปวิเคราะห์ สุ่มเก็บตัวอย่างดินกระจายให้ครอบคลุมทั่วแต่ละแปลง ๆ ละ ๑๕ - ๒๐ จุด ก่อนขุดดินจะต้องถางหญ้า กวาดเศษพืช หรือวัสดุที่อยู่ผิวหน้าดินออกเสียก่อน (อย่าแฉะหรือปาดหน้าดินออก) แล้วใช้จอบ เสียมหรือพลั่วขุดหลุมเป็นรูป V ให้ลึกในแนวตั้งประมาณ ๑๕ เซนติเมตร หรือในระดับชั้นไทรพรวน (สำหรับพืชทุกชนิด ยกเว้นสนามหญ้าเก็บจากผิวดินถึงลึก ๕ เซนติเมตร) แล้วแฉะเอาดินด้านหนึ่งเป็นแผ่นหนาประมาณ ๒ - ๓ เซนติเมตรจากปากหลุมถึงก้นหลุม ดินที่ได้เป็นดินจาก ๑ จุด ทำเช่นเดียวกันนี้จนครบนำดินทุกจุดใส่รวมกันในถังพลาสติกหรือภาชนะที่เตรียมไว้ ตากดินให้แห้งเกลี่ยดินผึ่งไว้ในที่ร่มจนแห้ง ดินที่เป็นก้อนให้ใช้ไม้ทุบให้ละเอียดพอประมาณแล้วคลุกเคล้าให้เข้ากันจนทั่ว แบ่งส่งไปวิเคราะห์เพียงครั้งเดียวก็โลกร่มก็พอ วิธีการแบ่งโดยเกลี่ยตัวอย่างดิน แผ่ให้เป็นรูปวงกลมแล้วแบ่งผ่ากลางออกเป็นส่วนเท่ากัน เก็บดินมาเพียง ๒ ส่วนหนักประมาณครึ่งกิโลกรัมใส่ถุงพลาสติกที่สะอาด พร้อมด้วยแบบฟอร์มที่บันทึกรายละเอียดของตัวอย่างดินเรียบร้อยแล้วปิดปากถุงให้แน่นใส่ในกล่องกระดาษแข็งอีกชั้นหนึ่ง เพื่อส่งไปวิเคราะห์

เทคนิคการนำผลมาใช้

นางจงกล จันโต เกษตรกรอำเภอเสนาให้ กล่าวว่า เมื่อเราได้ค่าวิเคราะห์ดินที่ส่งมาจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสระบุรี แล้ว ก็นำมาเปรียบเทียบกับตารางการใส่ปุ๋ยทำให้เราทราบได้ว่าดินของเรามีอะไรเท่าไร จะต้องเพิ่มอะไร

ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน (x)

ระดับความอุดมสมบูรณ์	x อินทรีย์วัตถุ
ต่ำ	น้อยกว่า 1
ปานกลาง	1-2
สูง	มากกว่า 2

ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์

ระดับความอุดมสมบูรณ์	ฟอสฟอรัส (ส่วนในล้านส่วน)
ต่ำ	น้อยกว่า 5
ปานกลาง	5 - 10
สูง	มากกว่า 10

ปริมาณโพแทสเซียมที่สกัดได้

ระดับความอุดมสมบูรณ์	โพแทสเซียม (ส่วนในล้านส่วน)
ต่ำ	น้อยกว่า ๕๐
ปานกลาง	๕๐-๘๐
สูง	มากกว่า ๘๐

เทคนิคการใช้ปุ๋ย

นายเจริญ ดวงวรรณะ เกษตรกรอำเภอเฉลิมพระเกียรติฯ กล่าวว่า ในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน นั้น จะมีปัญหาตอนทำการผสมปุ๋ย เนื่องจากปุ๋ยจะแฉะและสูญเสียธาตุอาหารตัวหน้า (ไนโตรเจน) ได้ง่ายจึง แบ่งการใส่ปุ๋ยเป็น ๓ ครั้ง จากที่ต้องใส่ ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ จะทำการใส่ หลังทำการไถและไถแปร ปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ เนื่องจากเป็นปุ๋ยละลายช้า ไม่ไหลหรือพัดพาไปกับน้ำ

ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ย สูตร ๑๘-๔๖-๐ เมื่อข้าวอายุ ๑ เดือนเร่งการเจริญเติบโต

ครั้งที่ ๓ ใส่ปุ๋ย สูตร ๔๖-๐-๐ เมื่อข้าวอายุ ๒ เดือน

ในพื้นที่นา ๑ ไร่ ใช้ปุ๋ยแบบทั่วไป ค่าปุ๋ยประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ บาท /ไร่

เกษตรกรทั่วไป การใส่ปุ๋ยแบบที่ ๑

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖ - ๒๐ - ๐ = ๔๐ กก. เป็นเงิน ๖๘๐ บาท

สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ = ๑๐ กก. เป็นเงิน ๑๗๐ บาท

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ = ๑๐ กก. เป็นเงิน ๑๗๐ บาท

รวม ๖๐ กก./ไร่ เป็นเงิน ๑,๐๒๐ บาท

เกษตรกรทั่วไป การใส่ปุ๋ยแบบที่ ๒

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ + ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ต่อ ๓ = ๔๐ กก. เป็นเงิน ๓๖๖ บาท

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ สูตร ๑๖ - ๘ - ๘ = ๕๐ กก. เป็นเงิน ๘๑๕ บาท

รวม ๙๐ กก./ไร่

เป็นเงิน ๑,๑๘๑ บาท

ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ค่าปุ๋ยประมาณ ๖๐๐ - ๗๐๐ ไร่

ตัวอย่าง ดินชุดมโนรมย์ ผลตรวจดิน เอ็น- พี - เค = ต่ำ - ต่ำ - ต่ำ

คำแนะนำ

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๐ - ๐ - ๖๐ = ๗ กก. เป็นเงิน ๑๓๓ บาท

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ สูตร ๑๘ - ๔๖ - ๐ = ๑๐ กก. เป็นเงิน ๒๔๐ บาท

ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๓ สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ = ๓ กก. เป็นเงิน ๕๑ บาท

รวม ๒๐ กก./ไร่

เป็นเงิน ๔๒๔ บาท

ประหยัดค่าปุ๋ยเคมี แบบที่ ๑ ประหยัดได้ ๕๙๖ บาท/ไร่

แบบที่ ๒ ประหยัดได้ ๗๕๗ บาท/ไร่

ราคาค่าปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการคิดต้นทุน

สูตร ๑๘ - ๔๖ - ๐ = ๑,๒๐๐ บาท/กระสอบ

สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ = ๘๕๐ บาท/กระสอบ

สูตร ๐ - ๐ - ๖๐ = ๙๒๕ บาท/กระสอบ

สูตร ๑๖ - ๒๐ - ๐ = ๘๕๐ บาท/กระสอบ

ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ประหยัดได้ไร่ละ ๕๐๐ - ๘๐๐ บาท

ขอรับคำแนะนำได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

ปัญหาอุปสรรคเนื่องจากการดำเนินงานตามโครงการอยู่ในระยะที่เกษตรกรทำนาปรัง ดังนั้นการนำไปใช้
จะทราบผลได้ในฤดูนาปี**ข้อเสนอแนะ**ควรมีการจัดทำโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร
จำเป็นต้องใช้เวลา และต้องมีเกษตรกรหัวก้าวหน้าปฏิบัติให้เกิดผล จึงค่อยขยายสู่การยอมรับของเกษตรกร
ทั่วไป

ภาพกิจกรรม

เจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกษตรกรก่อนดำเนินกิจกรรมเวทีอบรมเกษตรกร

เกษตรกรเตรียมตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์

เกษตรกรตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างดิน

แบ่งกลุ่มย่อย ระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. ๐-๓๖๓๑-๙๐๒๖ ต่อ ๑๗